

Hij ging in 2006 met de vut, maar nog altijd kunnen we lieveredelaar Piet Schenk (68) aantreffen als spreker op een leliecongres in Korea, of als bezoeker van een lilieshow. Hoewel hij niet meer actief veredelt, is zijn interesse in lelies er niet minder op geworden. Hij volgt de ontwikkelingen op de voet en gaat graag bij zijn voormalige collega's op bezoek om te zien hoe het veredelingsprogramma ervoor staat. 'Mijn advies hebben ze niet nodig, die jongens redden het prima.'

Tekst en foto: Monique Ooms

De familie Schenk zit al heel wat jaren in de lelies. Zo teelde Piet's opa al (zaad)lelies in Andijk en teelde zijn vader zo'n twee hectare lelies op zijn tuinbouwbedrijf in de Wieringermeer. Piet was de jongste in een gezin met zes kinderen - drie jongens en drie meisjes - en lange tijd had hij het idee dat hij in het familiebedrijf zou stappen. Hij kon echter goed leren en naarmate hij langer op school zat, ontwikkelde hij andere ambities. "Destijds bestond het bollenvak nog uit veel handwerk, dat zag ik allemaal niet zo zitten. Uiteindelijk heeft mijn oudste broer het bedrijf overgenomen." Piet vertrok tijdens zijn studie aan de Hogere Tuinbouwschool in Utrecht voor een jaar naar Amerika om stage te lopen bij Oregon Bulb Farms van Jan de Graaff, destijds het grootste leliebedrijf ter wereld. "Ik wilde meer te weten komen over de veredeling en de teelt van lelies, dat stond in Nederland nog in de kinderschoenen. De Graaff was daar al heel ver in. Ik heb een jaar meegelopen met zijn veredelaar en zo is bij mij de liefhebberij voor lieveredeling ontstaan. In dat ene jaar heb ik ongelooflijk veel geleerd." En zo werd de passie geboren.

TIJD MEE

Dat betekende niet automatisch dat hij direct als lieveredelaar aan de slag kon. Eerst werkte Piet zes jaar als voorlichter bij de Rijks Tuin-

LELIEVEREDELAAR PIET SCHENK:

'Ik weet heel veel van l'

'Je moet enthousiast en gedreven zijn, anders bereik je niks'

bouw Voorlichtingsdienst met als specialiteit lieliebloeienteelt. Een leuke baan, maar zijn passie voor de lieveredeling kon hij pas echt goed tot volle bloei laten komen vanaf het moment dat hij lieveredelaar werd bij Bischoff Tulleken, in 1977. "Ik had de tijd mee. Er waren nog weinig lelierassen op de markt en er was veel vraag naar nieuwigheden, dus in principe was elke klap raak. Wij startten ons veredelingsprogramma vrijwel gelijk met Gebr. Vletter & Den Haan en er was altijd een gezonde concurrentiestrijd. Ik reisde in die tijd regelmatig naar Amerika omdat daar veel nieuwe rassen te halen waren. Verder deden we onze eigen kruisingen en ook daar zijn goede rassen uit voortgekomen. Zo kwamen wij als eerste met L.A.'s, waaronder Salmon Classic en Donau en waren we - geïnspireerd door de Longiflorums op pot in Amerika - de eerste met Aziaten en Orientals op pot. Mak Breeding - die het bedrijf later overnam, nadat het korte tijd

in handen was geweest van Moolenaar - heeft dit programma uitstekend voortgezet en is nu marktleider in potlelies. Ik vind het een mooi idee dat wij daar met BT de basis voor gelegd hebben." The Originals BV zijn nog altijd zeer succesvol met rassen als Time Out, La Mancha en Nova Zembla, die ook uit Piet's verdelingskraam komen. "Wereldwijd is lelie een belangrijk gewas geworden, en ik vind het mooi dat ik daar een bijdrage aan heb kunnen leveren."

Zoveel mogelijk verscheidenheid aanbrengen. Dat was altijd Piet's insteek bij zijn verdelingswerk. "Het duurt gemiddeld acht jaar voordat een nieuw ras op de markt komt en het is dus lastig inschatten waar op zo'n lange termijn behoefte aan is. Dus probeer je zoveel mogelijk variatie in vorm en kleur te maken waarmee je verschillende markten kunt bedienen; in Japan willen ze namelijk iets anders dan in Italië. In het begin was er veel behoefte aan wit en roze

neel weinig'

en waren we daar erg op gericht. Het begint allemaal met het vinden van de goede uitgangspunten." Hij herinnert zich nog goed de introductie van de Stargazer, de eerste opwaarts gerichte Oriental. "We hebben heel wat afgekruist om dat opwaartse bij andere nieuwe rassen erin te krijgen. Verder probeer je verbeteringen tot stand te brengen in bijvoorbeeld de bladvorm, de bladlengte, de houdbaarheid... langzamerhand komen er steeds meer eisen bij." Het veredelingsproces is gevuld met allerlei spannende, soms teleurstellende, maar vaak ook 'warme' momenten, weet Piet. "Je hebt altijd bepaalde verwachtingen van een kruising. Soms valt het resultaat tegen, maar als het aan je verwachtingen voldoet, geeft dat een warm gevoel." Overigens was het Piet nooit alleen te doen om het vinden van mooie rassen. "Ik was altijd bezig om de markt te voorzien van goed materiaal waar telers en broeiers iets aan konden verdienen. De mooiste lelie was voor mij altijd de lelie

die voor BT het meeste opbracht." Dat hij met zijn verdelingswerk zijn stempel op het vak heeft gedrukt, vindt Piet - moet hij als nuchtere West-Fries toegeven - toch wel 'heel mooi'. Hij ontving de nodige onderscheidingen voor zijn werk, zoals de E.H. Wilson Award van de North American Lily Society, de Lyttel Lily Cup van de Royal Horticultural Society en de Dix Penning van de KAVB. "Ik heb mijn partij meegeblazen en echt iets kunnen bereiken. Dat geeft me nog altijd voldoening."

.....
'Ik was altijd bezig om de markt te voorzien van goed materiaal waar telers en broeiers iets aan konden verdienen'
.....

GEDREVEN

We zitten nu in het mooiste moment van het jaar voor de veredelaar, weet Piet. "Van april tot en met september staat alles te groeien en te bloeien en dan ging ik elke avond en elk weekend wel even in de kas kijken. Ja, daar ging best veel tijd in zitten, maar je móét wel zo enthousiast en gedreven zijn, anders bereik je niks. Als je denkt: 'Ik kom maandag wel weer eens kijken', heb je een heel stuk van de bloei gemist. Je moet er steeds bovenop zitten." Zijn verdelingswerk ging in die drukke tijd wel eens voor zijn gezin, erkent Piet. "Ik was altijd bezig, ging veel op reis, en de kinderen zullen gerust wel eens gedacht hebben: 'Gaaf ie nou alweer weg?' Toch heb ik niet het idee dat ze eronder geleden hebben. Sterker nog, mijn zoon is net zo enthousiast met zijn werk bezig als ik altijd was. Verder had ik het geluk dat mijn vrouw Anneke mij altijd heeft geholpen bij mijn verdelingswerk. Daardoor wist ze precies waar ik mee bezig was en had ze er ook begrip voor. Ze was ongelooflijk goed op de hoogte en had aan een half woord genoeg. Als ik een paar dagen op reis ging, hield zij de boel draaiende."

Naast zijn verdelingswerk deed Piet ook jarenlang allerlei commissie- en bestuurswerk in het bollenvak. Zo was hij 22 jaar lid van het Scheids-

gerecht, 35 jaar lid van de commissie van deskundigen voor het gewas lelie bij de Raad voor het Kwekersrecht en is hij al vanaf 1975 aangesloten bij de Vaste Keurings Commissie voor het gewas lelie. "Ik doe die dingen vooral omdat ik ze leuk vind. Het biedt mij de mogelijkheid om mijn kennis en ervaring op het gebied van de lelieteelt met anderen te delen. Bovendien leer ik er zelf ook weer van. Ik weet namelijk heel veel van heel weinig; lilies zijn mijn specialisatie, maar er zijn ook heel veel dingen die ik niet weet. Er valt dus nog genoeg te leren. Daarbij vind ik het erg leuk om collega's te spreken en wat breder naar het vak te kijken." Hij is zijn vrijwilligerswerk nu aan het afbouwen, om meerdere redenen. "Na zoveel jaar is het wel eens mooi geweest. Bovendien ben ik plotseling volledig doof geraakt aan een oor, waardoor vergaderingen voor mij moeilijk te volgen zijn." Niet dat hij zielig is of zo, dat moeten we vooral niet denken, maar lastig is het wel. Actief veredelen doet hij ook niet meer, maar hij gaat wel regelmatig bij Mak Breeding kijken, die de voormalige BT-stal heeft overgenomen. "Ik loop een rondje, maak een praatje. Misschien doen ze er nog iets mee, maar die jongens zijn heel goed bezig, die hebben mij niet nodig."

VEEL MOGELIJK

Piet wordt nog regelmatig gevraagd voor lezingen. Zo treedt hij de komende maanden op in Korea, China en Canada. Eerder hield hij al verhalen over lilies in Letland, Chili, Indonesië en Tasmanië. "Ik heb dankzij mijn passie al heel wat van de wereld gezien en veel (internationale) contacten opgedaan." Door veel te lezen, shows te bezoeken en de veredeling te volgen, blijft hij op de hoogte van de ontwikkelingen. Hij ziet voor het liliëvak nog volop uitdagingen. "Er moet nog veel gebeuren aan de inwendige kwaliteit van de liliërassen. Dan denk ik aan resistentie, houdbaarheid en het goed kunnen verwerken en transporteren van het gewas. Verder zou je eraan kunnen denken om lilies te kruisen met een ander geslacht, zoals fritillaria. Het zal moeilijk zijn, maar ik ben wel benieuwd wat eruit komt. Ik denk dat er nog heel veel mogelijk is. Natuurlijk moet de veredeling wel geld blijven opleveren. Uit ervaring weet ik dat je heel veel royalties moet vangen en licenties moet uitgeven om uit de kosten te komen. Dat blijft een aandachtspunt." Zelf zal hij daar zijn hoofd niet meer over breken. "Ik ben klaar met veredelen en daar heb ik alle vrede mee. Laat mij maar lekker doorrommelen zo."

Resumé

Als liliëveredelaar heeft Piet Schenk zijn sporen duidelijk achtergelaten in het bollenvak. Hij stond aan de wieg van de verdelingscultuur zoals we die nu kennen en bracht voor zijn werkgever Bischoff Tulleken - later overgenomen door Moolenaar en vervolgens door Mak Breeding - heel wat succesvolle rassen op de markt. Nu veredelt hij niet actief meer, maar hij reist nog wel de wereld over om zijn kennis op dit gebied te delen.